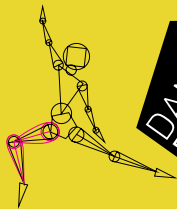

BLOC 1

UN
CONTE
PER
DANSAR

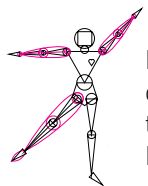
DAN
DAN
DANSA

BLOC
1

UN CONTE
PER
DANSAR

L'ORIGEN
DE LES
PUNTES

El senyor Taglioni (1777-1871), mestre de dansa i coreògraf italià, va inventar les puntes. La primera que va aparèixer en escena ballant sobre les puntes va ser la seva filla, Marie Taglioni. Va ser representant *La sílfide*, un dels ballets romàntics més famosos i importants de la història. Marie Taglioni entrava en escena com una fada del bosc que es desplaçava amb lleugeresa, gairebé flotant en l'aire. I és que la sabatilla de punta li permetia una altra manera de ballar, encara més etèria i elegant. Va causar sensació i a partir d'aleshores totes les ballarines van acceptar la sabatilla de punta com un element més de la dansa clàssica.

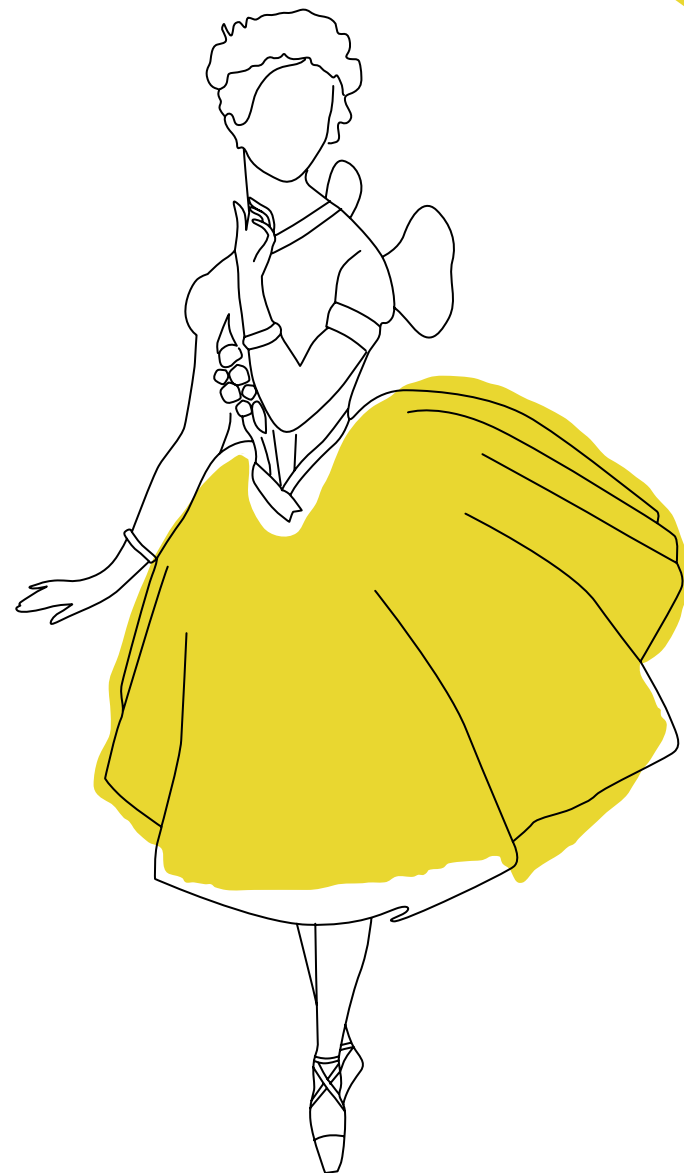
Imagina't que vols tocar el cel, balla buscant la sensació etèria que buscaven la Marie Taglioni i el seu pare. Com si flotessis, t'estiraràs tant que els teus peus es posaran de puntetes. Busca moviments que suggereixin que vols volar.

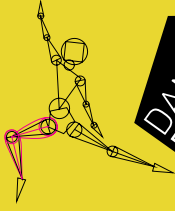
Música del romanticisme: Jean Schneitzhoeffter (1785-1852), *La Sílfide* 1832, un ballet de referència del romanticisme. Frédéric Chopin (1810-1849), *Nocturn op.9 núm. 2*. Piotr Ilitx Txaikovski (1840-1893), "Dansa de la fada de sucre" del ballet *El trencanous*.

ENLLAÇOS D'INTERÈS

La sílfide. Adaptació coreogràfica de **Pierre Lacotte** (1972) sobre l'original de Filippo Taglioni amb música de Jean-Madeleine Schneitzhoffer.

La sílfide. Coreografia dirigida i ballada per **Mikhaïl Baríxniov** considerat un dels millors ballarins del món.

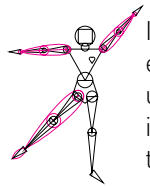

A principis del segle xx comencen a aparèixer en el món de la dansa artistes que es demanen per la seva expressió. En aquell moment la dansa clàssica gaudia d'un vocabulari específic i d'un públic entès que l'apreciava. Però aquesta tècnica era una obstrucció per mostrar els sentiments.

Isadora Duncan (1878-1927) no estava en contra de la dansa clàssica, però sí de la tècnica, ja que no permetia que el moviment sortís lliurement. Va ser la pionera de la dansa moderna, que després es va anomenar *dansa contemporània*. Duncan admirava les danses de la Grècia clàssica i per això, quan sortia a ballar, sempre portava una túnica llarga. Per a ella era molt important anar descalça, perquè el contacte amb el terra era la seva energia. Ballava a partir de la improvisació i el seu moviment venia directament del que sentia. La naturalesa era la seva font d'inspiració i el seu tema principal.

Tota una generació de creadors, que no venien de la tradició de la dansa clàssica, s'interrogaven per trobar una altra forma de ballar...

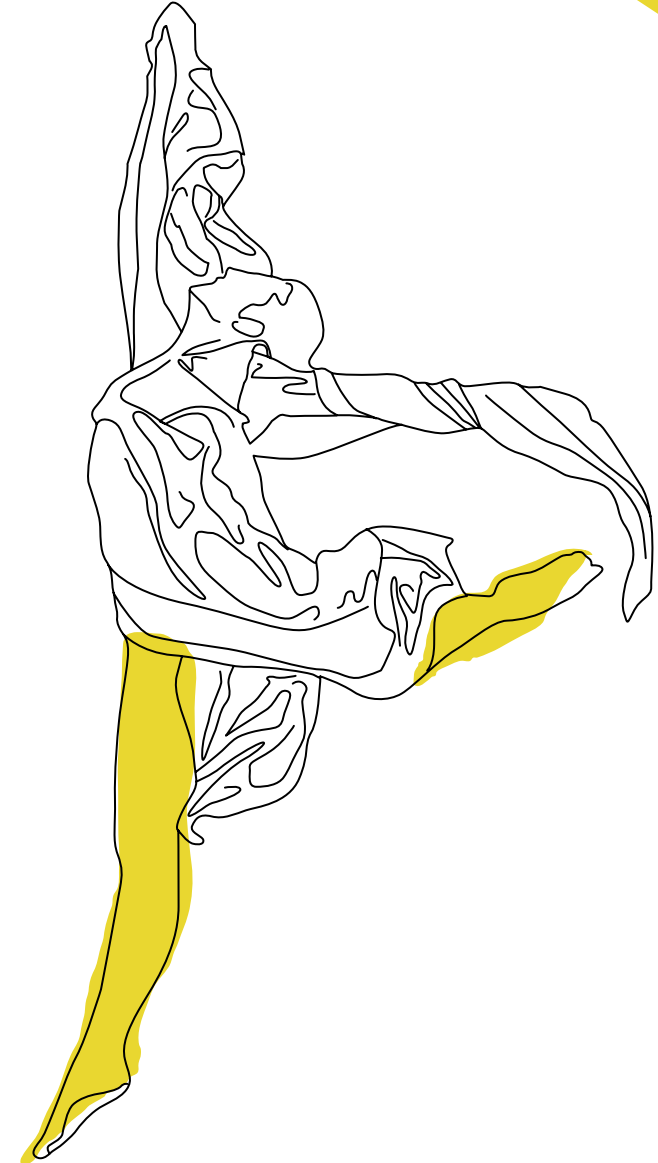
Investiga moviments que et siguin fàcils i curiosos de fer amb el peus nus. Imagina't que ets com la Isadora i que balles per un bosc. Pots representar el moviment de la fulla d'un arbre, investigar les diferents sensacions que experimentes quan trepitges fulles seques o notes la terra molla als peus, etc

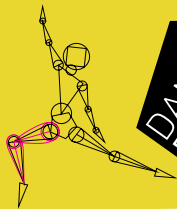
Música contemporània de principis de segle xx:

Claude Debussy (1862-1918), *Clar de lluna*. Serguei Rakhmàninov (1873-1943), *Adagio Simfonia núm. 3 en mi menor op. 27*. Igor Stravinski (1882-1971), *La consagració de la primavera*.

ENLLAÇ D'INTERÈS

Arxius de vídeo de [NumeriDanse](#) d'espectacles de dansa inspirats en **Isadora Duncan**.

DAN
DAN
DANSA

BLOC 1

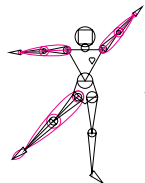
UN CONTE
PER
DANSAR

LA HISTÒRIA
DEL HIP HOP

El hip-hop va néixer als barris més populars de Nova York a finals dels anys seixanta del segle xx. Com que les discoteques del moment eren molt selectes, els afroamericans i els llatinoamericans van crear les seves pròpies festes. Eren festes al carrer i els estils musicals que sonaven eren el *funk* i el *soul*. Durant els descansos dels músics, hi havia alguns nois que espontàniament treien la percussió de la música que estava sonant, i així va anar sorgint una nova manera d'escoltar i de ballar música. Aquests van ser els primers DJ's de la història.

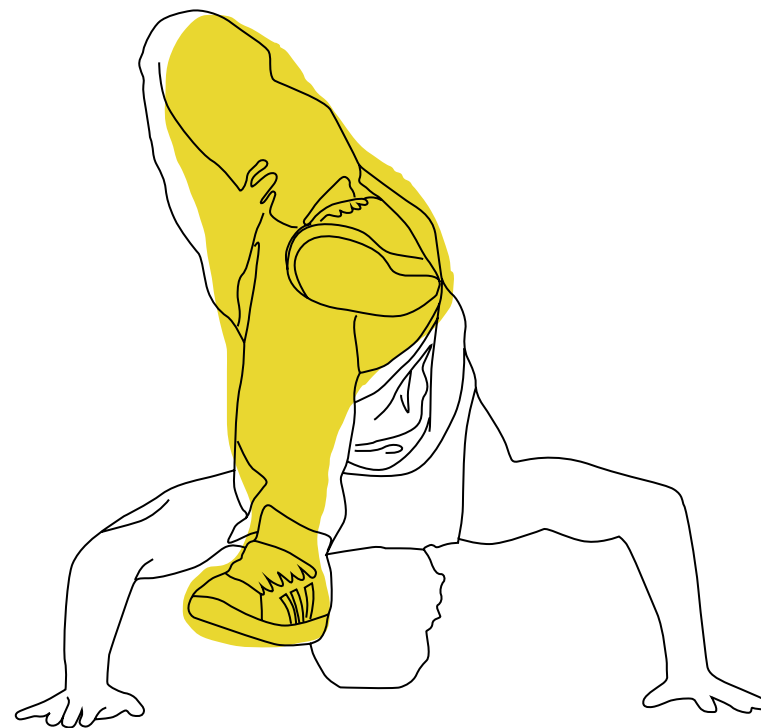
Més endavant, per presentar el DJ, va aparèixer la figura del mestre de cerimònies (MC). El seu paper era entretenir el públic i, per fer-ho, aprofitava el ritme que punxava el DJ per recitar textos graciosos totalment improvisats. Quan la música s'aturava era el moment important per a la dansa, l'acrobàcia o el millor moviment, que es guardava per a aquell "tall musical", el *break*. El noi que feia *break* s'anomenà *break-boy*, actualment *b-boy*, i la seva dansa *breakdance*.

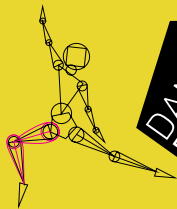
Els rapers o MC van assolir força protagonisme i van convertir els textos en baralles verbals entre dos o més participants. L'objectiu era criticar la societat del moment, ofendre el contrincant i la seva família, etc. Qui aguantava més sense enfadar-se guanyava. El hip-hop anava adoptant una forma independent al mateix temps que les tècniques de mescla d'àudio avançaven, com els *breaks* i d'altres com l'*scratching* (moure un disc de vinil endavant i endarrere).

Inventa't gestos i/o moviments de caràcter fort. Pensa en alguna frase contundent que t'agradaria dir i expressa-la per mitjà del moviment.

Música: Marvin Gaye (1939-1984), revolucionari del *soul*, *What's Going On*. James Brown (1928-2006), innovador del *funk*, *I Feel Good*. Public Enemy (1982), pioners del hip-hop, *Fight the Power*. La excepció (2002), *El truco del manco BSO*.

DAN
DAN
DANSA

BLOC 1

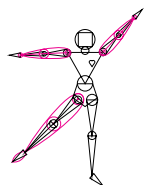
UN CONTE
PER
DANSAR

QUÈ ÉS
EL TAP
I D'ON VE

El nom de claqué o *tap* prové del soroll que fan les sabates quan piquen a terra. Aquestes sabates especials duen unes plaques metàl·liques per intensificar el so. El fet de produir so amb les sabates ve dels esclaps que utilitzaven els irlandesos per ballar les seves danses tradicionals.

Tot va començar a mitjans del segle XIX quan els treballadors escocesos i irlandesos van haver d'immigrar als Estats Units. Per recordar les seves arrels ballaven danses tradicionals. Els esclaus africans que vivien amb ells van voler imitar la percussió que produïen els peus, ja que no tenien cap altre instrument, i es van inventar una nova manera de ballar fent música amb el seu propi cos. També tenien la seva riquesa tradicional, la dansa africana, i ho van mesclar tot. Per aquest motiu l'origen del tap conjuga des de les danses tradicionals d'arreu d'Europa fins a les danses africanes. Més tard, als Estats Units es van organitzar competicions en què la població immigrant de diferents cultures es reunia per improvisar i ensenyar balls i compartir els coneixements de cadascú. Les noves postures eren més relaxades que les d'origen irlandès, menys rígides, i es van afegir moviments nous fets amb els braços i les espatlles. D'aquesta manera va sorgir una tècnica que s'anomenà "*tap* americà".

A partir dels anys trenta del segle XX, tots els musicals de Broadway van incloure números de claqué per demostrar la seva singularitat. I fou llavors que el cinema va començar a presentar pel·lícules en format musical, moltes de les quals estaven protagonitzades per ballarins excel·lents que van acabar sent estrelles de cinema. Durant molt de temps, la música que acompanyava el tap era el jazz, per això se'l coneixia amb el nom de "dansa del jazz" i és per aquesta mateixa raó que comparteixen moviments..

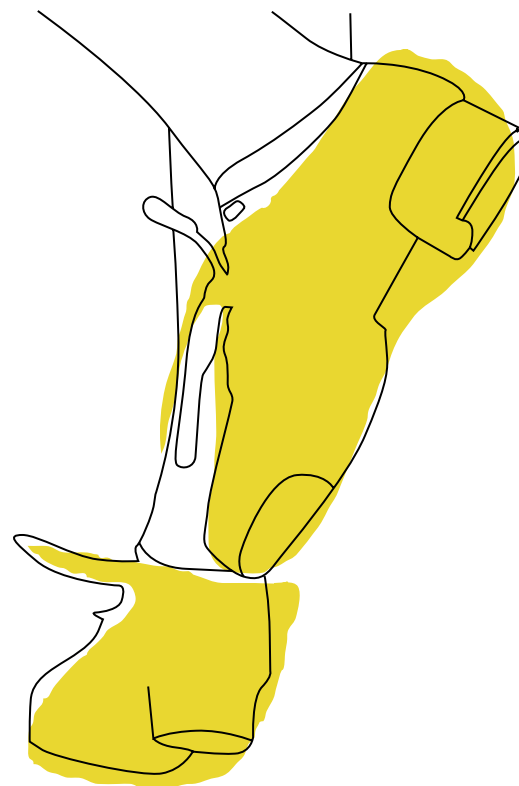

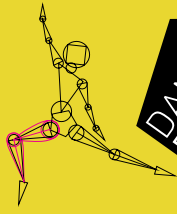
Fes ritmes amb els peus. Pica amb les sabates a terra buscant ritmes i/o sons diferents. Amb compte, no cal picar fort per a sentir-ho! Pots fer servir també les mans per fer percussió.

Músiques de jazz: Cab Calloway (1907-1994), *Minnie the Moocher*. Fats Waller (1904-1943), *Handful of Keys*. Brian Setzer Orchestra (1990), *Gimme Some Rhythm Daddy*.

ENLLAÇ D'INTERÈS

Gregory Hines, un solo de la pel·lícula *White nights* (*Noches de Sol*, 1985)

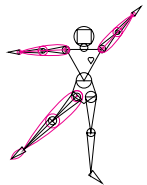
La història de la dansa espanyola es pot explicar de dues maneres, mitjançant dues disciplines molt importants: l'escola bolera i el flamenc.

Sota la influència anterior dels balls cortesans francesos i italians del segle XVII, l'anomenada **escola bolera** és una mescla de la dansa clàssica i dels balls populars espanyols, que va tenir el seu esplendor en el segle XVIII.

Quan es van traslladar als teatres, l'expressió de la seva arrel més tradicional va quedar en un segon terme. Va sorgir així la tècnica de l'escola bolera, actualment una de les assignatures importants en la preparació d'un ballarí. El treball és molt semblant al que es fa en la dansa clàssica, també s'utilitza la sabatilla de mitja punta i exigeix un fort entrenament acadèmic. Però té unes característiques peculiars: el domini de les castanyoles, anomenades també "palillos", el moviment dels braços o *braceo* i la flexibilitat de l'esquena. Al segle XIX se l'anomenà "danza nacional de España".

El **flamenc** és un gènere que es va originar a Andalusia al segle XVIII i té com a base la música i la dansa andalusa. La música rep influències de moltes cultures (gitana, àrab, jueva, cristiana, llatina), però els seus protagonistes són els andalusos d'ètnia gitana. Tot va començar a partir d'uns cantes bàsics, els que els "cantors" interpretaven per afició a les reunions familiars. Els primers llocs on es van mostrar van ser als teatres i "cafès cantants" de ciutats com Cadis, Sevilla o Jerez de la Frontera. Així el públic descobria el cante flamenco, una tècnica basada en la improvisació i en una temàtica que s'anava formant.

Aquesta improvisació va permetre desenvolupar nous cantes i afegir la guitarra i el ball com una part més del flamenc. Es destaca el seu *braceo* específic, al qual s'afegeix un moviment constant i circular dels canells. L'expressió del cos ha de ser forta i elegant. L'essència del flamenc és el *zapateado*: els peus fan una combinació rítmica de sons amb la punta i el taló. Els primers balladors del *zapateado* van ser homes; les dones que s'atreuen a ballar-lo es vestien com ells.

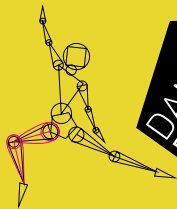
La dansa espanyola s'acompanya d'un guitarrista i d'un percussionista i improvisen tots junts. Per parelles, investigueu moviments flamencs: un company fa la percussió —pot picar de mans— i l'altre balla.

Músiques espanyoles: Joaquín Rodrigo (1901-1999), *Concierto de Aranjuez*. Manuel de Falla (1876-1946), *El amor brujo* (Danza ritual del fuego). Camarón de la Isla (1950-1992), *La leyenda del tiempo*. Paco de Lucía (1947-2014).

ENLLAÇ D'INTERÈS

Carmen, de la companyia d'**Antonio Gades** (2010).

DAN
DAN
DANSA

BLOC 1

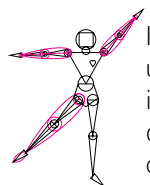
UN CONTE
PER
DANSAR

EL BALLET DE COUR:
EL BALLET DE LA CORT

A França, a finals del segle XVI, el *ballet de cour* era el mitjà de comunicació del moment. El rei explicava els seus èxits i les seves conquestes mitjançant les danses de la cort. Els qui representaven les danses eren els cortesans de més prestigi.

El rei Lluís XIV, amb tan sols 13 anys, es va saber fer propaganda amb la dansa. Va debutar com a ballarí en un dels ballets més llargs de la història, una barreja de danses majestuoses i còmiques. En el moment àlgid apareixia una màquina enorme que elevava el rei. Tota la cort hi va veure el triomf d'un rei, tan gran com un Déu, i d'aquí li ve el nom: el Rei Sol. La tasca que va dur a terme la cort francesa va ser tant important que es va estendre arreu d'Europa.

La dansa era la millor eina per fer festa, conèixer gent i imaginar històries fantàstiques.

Imageneu que tots sou a la cort francesa i cadascú ha d'interpretar un personatge. Un rei o una reina que ha de ser capaç de manar, i que ha de demostrar el seu orgull per tal com és. El mestre de dansa ha de ser un noi, ja que en aquella època era com el confident i l'amic del rei. Els desitjos del rei són ordres per al mestre. La cort estarà formada per nois i noies disposats a ballar escenes còmiques i/o majestuoses sota les ordres del mestre de dansa. El poble, els habitants de França, miren, opinen, critiquen... De fet, eren els qui més opinaven encara que fer-ho suposés un càstig.

Música barroca: Jean-Baptiste Lully (1632-1687), compositor de la cort del Rei Sol i de l'òpera francesa. Henry Purcell (1659-1695), òpera *Dido i Enees*. Jordi Savall (1941), recuperador de música antiga, *Tous les matins du monde*.

ENLLAÇ D'INTERÈS

Escenes de la pel·lícula *Le Roi Danse* (*El rei dansa*) de **Gérard Corbiau**.

